

MOJE PRVO STANOVANJE

KLJUČNI UKREP 3 - SREČANJE MLADIH IN POLITIČNIH ODLOČEVALCEV

Samostojno bivanje je eden izmed pomembnejših mejnikov pri odraščanju in doseganju samostojnosti mladih. V Sloveniji veliko študentov mladih biva pri svojih starših. Po podatkih Eurostata pri starših biva kar 67,9 % mladih v starosti med 18 in 34 let. To nas uvršča na drugo mesto med državami Evropske unije, gledano samo z vidika moške populacije (74,8 %) pa se uvrščamo celo na prvo mesto. Posledice so vidne v poznejšem osamosvajanju mladih, urejanju avtonomnega bivanja, ustvarjanju družine in prevzemanju drugih odgovornosti v življenju. Trenutne razmere na področju dostopnosti stanovanj so za mlade zahtevne. Vzrok je predvsem visoka brezposelnost mladih in nestalne oblike zaposlitve. Dodatno negotovost predstavlja tudi zagotavljanje primernih stanovanj, saj je najemniški trg neurejen, mladi pa se srečujejo s številnimi težavami glede varnosti najema stanovanja.

mag. Tadej Lebič,
strokovni sodelavec za projekte,
Nepremičnine Celje d. o. o.

M

Mestni svet Mestne občine Celje je v letu 2015 sprejel Lokalni program za mladino v Mestni občini Celje. V njem je poleg drugih ukrepov mladinske politike izpostavljena tudi mladinska stanovanjska politika, njen nosilec pa družba Nepremičnine Celje d. o. o. kot neprofitna stanovanjska organizacija v Mestni občini

Celje. Ideja in vsebina projekta izhajata iz želje po ustrezni pripravi, realizaciji in evalvaciji ukrepa mladinske stanovanjske politike, ki bo ustrezno uresničeval cilje Lokalnega programa za mladino v Mestni občini Celje. Družba Nepremičnine Celje d. o. o. je bila v letu 2016 s projektom Moje prvo stanovanje uspešna na razpisu programa Erasmus+, ključni ukrep 3 – podpora za reformo politik. Namen projekta je vzpostaviti strukturirani dialog z mladimi v Celju, pridobiti vpogled v potrebe mladih na področju zagotavljanja stanovanj in kakovosti bivanja ter razviti ukrepe mladinske stanovanjske politike. V projektu sodelujejo tudi Mestna občina Celje, Gimnazija Celje – Center, Celjski mladinski center in Klub študentov občine Celje.

Analitično podlago za razvoj ukrepov mladinske politike je predstavljala izvedba in analiza ugotovitev iz raziskave, v kateri je sodelovalo 170 mladih iz savinjske regije. V prvem delu raziskave smo preučevali povezavo med kakovostjo bivanja in razvojem avtonomije mladih. 64,12 % mladih meni, da je najprimernejši čas za pričetek samostojnega bivanja med 23. in 26. letom starosti. Skladno s trenutnim položajem mladih z vidika brezposelnosti in nestalnosti zaposlitve, pa jih kar 92 % navaja, da je čas pričetka samostojnega bivanja tesno povezan z redno zaposlitvijo.

71 % mladih kot ključno posledico nezmožnosti osamosvajanja navaja odlog ustvarjanja lastne družine, 29 % navaja druge posledice, med katerimi je tudi prevelika odvisnost (navezanost) od staršev. Med poglavitne težave, s katerimi se v svojih bivalnih okoljih spopadajo mladi in njihove družine, so na prvem mestu (74 %) visoki obratovalni stroški, visoka najemnina ali odplačilo posojil. Pri obravnavi bivalnih prostorov so mladi med ključnimi elementi kakovostnega

bivanja navedli ustrezno prostornost, možnost zasebnosti mladih in odraslih, skupni družabni prostor, varnost bivanja, kakovost materialov in učinkovito delovanje naprav, infrastrukturo v neposredni okolici in skupno uporaba prostorov.

Kar 51 % mladih zasebnost z vidika lastne sobe in dostopa do nje ocenjuje kot najpomembnejši element bivanja, sledi skupni življenjski prostor ter kakovost gradnje in opreme. V zadnjem delu raziskave smo se osredotočili na bivanje mladih v Mestni občini Celje. 58 % mladih je navedlo, da ne namerava spremeniti kraja bivanja. 31 % mladih je navedlo, da bi spremenilo kraj bivanja, če bi jih v to odločitev prisilile življenjske razmere. 11 % mladih je izrazilo željo po bivanju v drugih krajih. Med poglavitnimi razlogi za stalno in začasno selitev navajajo službo in izobraževanje. Glavna kraja selitve sta osrednjeslovenska in obalnokraška regija.

V procesu strukturiranega dialoga so mladi izpostavili naslednje ključne ugotovitve glede stanovanjske politike v Mestni občini Celje:

- Dostop mladih do stanovanj je velik izziv ne samo za mlade, ampak tudi za njihove starše in skrbnike.
- Nizki prihodki so neločljivo povezani s kakovostjo bivanja.
- »Hotel mama« nima samo negativnih učinkov. Mladi ugotavljajo, da bivanje pri starših prinaša tudi pozitivne strani, kot je večja povezanost družine, v primeru mlade družine pa tudi medsebojna pomoč in medgeneracijski dialog.
- Ponudba stanovanj mora slediti potrebam študentskega bivanja in razvoju visokošolskih ustanov v Celju.

- Pomembno je zagotavljanje ustreznega števila stanovanj po dostopnih najemniških cenah, primernih za ciljno skupino mladih.

Osrednji rezultat projekta predstavlja razvoj in evalvacija ukrepa mladinske stanovanjske politike v obliki Javnega razpisa za dodelitev stanovanj mladim in mladim družinam. V okviru razpisnih določb so mladi skozi proces strukturiranega dialoga podali mnenja na strukturo stanovanj, omejitve starostne kategorije, ocenjevalne kriterije, razširitev ocenjevalnih kriterijev s podjetnostjo in aktivnim državljanstvom, umestitev dodatnega kriterija na področje uspešnosti in rezultatov mlade osebe ter podaljšanje dobe sklenjenega najemniškega razmerja. Družba Nepremičnine Celje d. o. o. je pilotni javni razpis izvedla s podelitvijo desetih stanovanj. Na razpis je prispelo 73 vlog, podeljenih je bilo vseh deset stanovanj. Ukrep smo v družbi ocenili kot uspešen in predstavlja nadaljnjo obvezo družbe za zagotavljanje namenskih stanovanj za mlade in s tem uresničevanje strategij Mestne občine Celje, ki vključujejo mlade kot pomembno prednostno skupino.

Program Erasmus+: Mladi v akciji že vrsto let predstavlja pomemben mehanizem na področju razvoja mladinskega dela, mladinske politike, krepitev aktivnega evropskega državljanstva in gradnje evropske identitete med mladimi. Skozi aktivnosti projekta Moje prvo stanovanje in v procesu strukturiranega dialoga so mladi ponovno pokazali, da so zakladnica dobrih idej in jasnih mnenj, njihovo aktivno državljanstvo pa je v veliki meri odvisno od priložnosti, ki so jim ponujene. Program Erasmus+ predstavlja prvi dober korak h gradnji aktivnega in odgovornega mladega posameznika.

